

Oglase sprejema tudi oglasni odderek „Jutra“ v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

na naših ulicah hoče poskrbeti mariborsko predstojništvo mestne policije. Povabilo je k sebi vse lastnike preglasnih gramofonov in radijskih zvočnikov in jim prepovedalo nadalnje »izvajanje reklamne muzike« na cestah in ulicah. Tako zasebniki in uradi so se namreč po vrsti prižogevali, da je ta moderna reklama vendarle že preveč nadležna in naše živce ubijajoča, čeprav se Mariborčani sicer nečemo prištevati med kakšne starokopitne purgarje.

Ce pravilno in objektivno opazujemo manjšinske razmere v Avstriji in v Jugoslaviji, pridemo do nepobitnega zaključka, da so si v Avstriji vse stranke, organizacije, društva itd. pod pokroviteljstvom oblasti pri zatiranju slovenskega življa na Koroškem edine ter je glavno njihovo delovanje usmerjeno na to, da uničijo slovensko gospodarstvo in gospodarsko samostojnost koroških Slovencev, da naselijo na razvaline slovenskih domov *namiko* *provincij*

Pohorska vzpenjača in gostilničarska pivovarna

NAŠI PROJEKTI IN NAŠA NEPODJE TNOST. — DENAR IN DENARNI ZAVODI. — PREDPOGOJ NAŠEGA GOSPODARSKEGA RAZVOJA.

Leto dni bo kmalu, kar sta se pri nas pojavila dva velikopotezna načrta: pohorska vzpenjača in gostilničarska pivovarna v Laškem. Oba sta vzbudila mnogo zanimanja, naše in tuje časopisje je o njima poročalo in vsi smo bili polni optimizma. Prihodnje leto smo mislili, se bomo že lahko udobno vozili od podnožja do vrha zelenega Pohorja in vročino in žejo si bomo gasili z domačim, slovenskim pivom, ki bo cenejše in boljše kakor je tisto, ki ga sedaj nolens volens moramo piti.

Kakor vselej, se je pa tudi sedaj izkazalo, da smo Slovenci in še prav posebnost mi Mariborčani veliki fantasti, si jaini kovalci načrtov, a slabi praktiki in realizatorji. Po enem letu dela, govorenja, pisanja in obljubovanja, že skoro govora ni več o tem, kdaj se bo vzpenjača pričela graditi in — ali se bo sploh gradila. Od gostilničarjev smo pa te dni tudi izvedeli, da na pričetek gradnje pivovarne v Laškem zaenkrat še ni mogoče misliti, ker bi se pričelo z delom lahko samo tedaj, ko bi že bilo zagotovljenih 15.000.000 dinarjev, med tem ko jih je doslej obljubljenih še samo Din 9.000.000.

Oba velikopotezna in važna projekta sta torej zaenkrat le projekta in bosta najbrže tudi še dolgo ostala. Med tem se pa navdušujemo že za celo vrsto drugih velikih načrtov in zopet gradimo nove gradove v oblakih. Kje in kaj je temu vzrok? Na to vprašanje smo že večkrat odgovorili, zdi pa se, da še ne zadostikrat. Krivda je v naši nepodjetnosti, ne pa v pomanjkanju sposobnosti ali denarnih sredstev, kajti splošno znano je, da so v naših denarnih zavodih nako-

da je veliko plačilnih sredstev tudi v blaginjah nekaterih javnih institucij.

Kljub vsem tem našim prihrankom in denarnim rezervam pa ne moremo nikamor. Naša industrija se ne more razviti, ker ji nihče noče dati potrebnih sredstev, naša trgovina živetarji, ker zopet nima denarja — samo tuja podjetja rastejo na naših tleh in se lepo razvijajo. In zopet čakamo s svojim v denarnih zavodih naloženim denarjem, da pride tujec in nam zgradi nove tovarne in ustanovi nove trgovine, da bodo zaposleni naši delavci in da bomo mi lahko še nadalje počivali na svojih — mrtvih kapitalih. Čakamo pa najbrže tudi, da nam bodo isti tujci zgradili vzpenjačo na Pohorje in slovensko pivovarno v Laškem, ki potem ne bo več slovenska, marveč prav tako tuja, kakor so druge!

Vsemu temu pa bo treba enkrat vendarle napraviti konec. Tudi mi Slovenci bomo morali uvideti, da je denar zato tu, da ga množimo in da s tem ustvarjamo tudi nove gospodarske možnosti za razvoj in napredek, ne pa zato, da na njem sedimo in da ga prečesto, žal, puščamo v rokah spekulantov. Kakor smo se morali pod pritiskom modernega razvoja vsaj deloma že osvoboditi napačnega mnenja, da spada vsakdo, ki je dovršil kako šolo, v državno službo, tako se bomo morali odvaditi tudi napačnega mnenja, da je treba prihranjeni denar vložiti samo v banko ali kak drugi denarni zavod. In šele tedaj, kadar se bomo tega odvadili, bomo lahko zares zgradili pohorsko vzpenjačo, pivovarno v Laškem in sploh zares našo slovensko industrijo in trgovino. Takrat bomo pa tudi delali manj načrtov, pa tem več resnih in realnih zaključkov!

Mariborski in dnevni drobiž

Koncert Glasbene Matice v Dobrni

Povabilu zdraviliškega ravnateljstva v Dobrni se je odzvala dvanaestorica moškega zbora Glasbene Matice v Mariboru in pohitela v soboto popoldne v do zadnjega kotička zasedeno Dobrno. G. ravnatelj je že v Celju pričakoval od lani mu znano pevsko družino in jo v dveh avtomobilih prepeljal v zdravilišče. Pravkar je nehal dež, tako da so si lahko ogledali zdravilišče, kopeli, hotele in gospodarska poslopja. Navadno se tuji vabijo le v Rog. Slatino, pa nič ne bi škodilo, če bi se komu pokazala tudi Dobrna, ki je sicer nekoliko manjša od prve, glede vrlin pa ne stoji prav nič v senci. Koncert se je menjeval ez vojaško godbo vršil od pol devete do skoraj pol enajste ure. Prostori v dvorani vsi zasedeni (banaški Židi so ga ceneje poslušali iz parka!) vse v klasičnih toaletah in izbrana muzikalična publika. Koncertu je prisostvoval tudi bivši zagrebški župan Heinzl in predsednik najstarejšega prečanskega zbora v Somboru, dr. Grigoričević, ki je tudi takoj po prvem odmoru prihitel med pevce, jim čestital na krasnem petju in jih povabil na prihodnjeletni pevski kongres v Somboru. Ves program je z večšo roko izbral g. prof. Mirk in pel se je pod njegovim vodstvom tako dovršeno in z dušo, da so gostje želeli vedno nova ponavljanja in sedeli še do zgodnjega jutra skupaj s pevci pri čaši rujnega vinca. Govorile so se pevcem lepe besede in zopet nazaj g. prireditelju, Srbom, Hrvatom itd. Zares lep večer za monotono življenje v zdravilišču je bil ta nastop mariborskih pevcev. Želeli bi le, da bi še večkrat pokazali svojo umetnost in to tudi drugod.

Iz mestnega sveta.

Na torkovi seji mestnega sveta mariborskega je bilo v glavnem govora o raznih stavbenih zadevah. Izdana so bila med drugim uporabna dovoljenja: za

nove stanovanjske hiše mestne občine v Smetanovi ulici št. 34, 36, 38, 38a; Aleksandru Liningerju pri preureditvi gospodarskega poslopja v avtomobilsko garažo v Koroščevi ulici 32; Franu Wellerju pri ureditvi hiše v Gosposki ulici 28; Angeli Skuškovici, preureditev hiše na Livadi št. 5; Franu Korenu, zgraditev skladiščnega prizidka in zveznega hodnika v Gosposki ulici 3; Jerneju Fiedlerju, preureditev gospodarskega poslopja v Stritarjevi ul. 8; Hajnrihu Josipu ml., gradnja enonadstropne stanovanjske hiše na Betnavski cesti 96; prof. dr. Franu Rostoharju, gradnja pritlične stanovanjske hiše v Rozinovi ul. 24; Josipu Nekrepu, gradnja enonadstropne stanovanjske hiše v Nekrepovi ulici št. 4; Antonu Škrobarju, gradnja pritlične stanovanjske hiše v Primorski ulici 4; Franu Golobu, preureditev hiše v Mlinski ulici 4; Ivanu Krajncu, gradnja pritlične stanovanjske hiše v Mejni ulici 9; Ljudevitu in Tereziji Voršič, gradnja dvonadstropne stanovanjske hiše v Cankarjevi ulici 25; Franu Lužarju, gradnja pritlične stanovanjske hiše v dr. Medvedovi ulici 10. — **Gradbena dovoljenja** so bila podeljena: Hubertu Pelikanu za gradnjo enonadstropne hiše v Turnerjevi ulici 39, Ervinu Zelenki za adaptacijo hiše v Ulici 10. oktobra št. 5 in še nekatera druga za razne male prizidke in podobno.

Sokolskim društvom Mariborske Sok. župe!

Napravite po lokalnih prilikah primerne komemoracije (s članskimi sestanki, nagovori pred vrsto ali podobno) tragično preminulemu bratu T. Maleju. — Zdravo! Prosvetni odbor MSŽ.

Zlet Zveze slovanskega Sokolstva se bo vršil 1. 1932 v Pragi v proslavo stoletnice rojstva dr. Miroslava Tyrša. Tako je sklenila Zveza na svoji seji v Beogradu. Za starosta Zveze je izvoljen starosta Češkoslovaške sokolske obce dr. Josip Scheiner, za namestnika Ad. Zamojski in E. Gangl.

Z železnice.

Po službeni potrebi so premeščeni: tehnični uradnik Gjuro Emer iz kurilnice Ljubljana II v delavnico Maribor; skladiščnik Rudolf Kalan iz Ljubljane gl. kol. na Pragersko; prometnik Maks Hartman iz Prevalj v Ozalj; prometnik R. Novak iz Prevalj v Bohinjsko Bistrico; prometnik Karl Benini iz Kraljevec-Preloga v Čakovec; prometnik Janez Kulčar iz Čakovca v Kraljevec-Prelog. Na lastno prošnjo so premeščeni prometnik Fran Brandner iz Sevnice za šefa postaje v Rogaško Slatino; prometnik Vladimir Soršak iz Boh. Bistrice v Prevalje; tehnični uradnik Ljudevit Mlakar iz delavnice Maribor v kurilnico Ljubljana II.

Sokolski izlet v Jarenino.

V nedeljo, 20. tm. poleti mariborski Sokol v idilično Jarenino. Odhod z vlakom iz Maribora ob pol 14. na Pesnico, od tam pa polna prirodne lepote dobro polurna pot ob svežem dihu zelenja gajev in poljan. Pridružite se Sokolom, da se povedrite v okrilju divnih Slovenskih gori! Sokole spremlja društvena godba. Jarenina je že Mariborčanom znano priljubljen izletni kraj. V večernem hladu povratek k vlakom ob pol 21. uri.

Izvestje državne realke v Mariboru

Nam daje lepo sliko razvoja zavoda izza l. 1919-20, ko je izšlo prvo slovensko izvestje, pa do danes. Število učencev je raslo od leta do leta. Z novim šolskim letom 1930-31 se bo poučevalo v vseh razredih po novem učnem načrtu (osemrazredni zavod z realnogimnazijskimi in realčnimi oddelki). Na zavodu delujejo: krožek »Treznene mladeži«, podmladki »Naših kril«, »Jadranske straže« in »Rdečega križa«, družina Skavtov in podružnica Ferijalnega Saveza. Učiteljska knjižnica obsega 2818, dijaška 607 knjig. O uspehih v šolskem letu 1929-30 smo že poročali. Zavod je statistika, kakšne poklice so si izvolili letošnji maturanti: 3 gredo v drž. službo, 5 jih gre študirat gozdarstvo, 1 agronomijo, 2 ekonomijo, 1 pravo, 1 filozofijo, 6 tehniko, 11 montanistiko, 1 prometno šolo, 1 veterinarstvo, 3 kemijo, 2 eksportno akademijo, 1 lesno industrijo, 2 gresta v pomorsko vojno akademijo, 2 v privatno službo, 4 gredo odslužiti vojaški rok.

Umrli v Mariboru.

Včeraj je preminul v splošni bolnici 77letni upokojeni strojevodja državne železnice Fran K o l b l. Pogreb bo jutri ob 17. na Magdalenskem pokopališču. — Sinoči popolnoma je umrl 65letni upokojeni višji revident drž. železnice Josip H a r r i c h, stanujoč v Prešernovi ulici 24. Pogreb bo v soboto ob 16. uri iz kapele mestnega pokopališča na pokopališču v Pobrežju. — Davi ob 3. je po daljši bolezni preminula v splošni bolnici Antonija G r e g o r i č, soproga železniškega uradnika v pokoji. Pokopljejo jo v soboto ob 17. uri na mestno pokopališče. N. v m. p.!

Dražba nepremičnin.

Pri okrajnem sodišču Sv. Lenart v Slov. gor. bo 21. avgusta ob 9. uri dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Dražni vrh, vl. št. 43 in 133. Cenilna vrednost je 11.632.— Din; vrednost pritlikline 230.— Din in najmanjši ponudek 7906.— Din.

Poravnava.

Med dolžnico »Sana«, tvornica čokolade, d. z o. z., v Hočah, in njenimi upniki je sklenjena poravnava s pripombo, da terjatve s pravico prvenstvenega poplačila po tej poravnavi niso prizadete in se morajo popolnoma plačati. Dolžnica bo plačala upnikom 56 odstotno kvoto v petih obrokih.

Nov tobačni paviljon

bo zgradila ga Marija Poljanc na vogalu Strossmayerjeve in Slovenske ulice. Gradbeno dovoljenje je bilo že izdano po mestnem svetu mariborskem.

Trgovsko-obrtno društvo v Ormožu je priredilo minulo nedeljo v prostorih kolodvorske restavracije prijetno družabno zabavo za svoje članstvo in prijatelje trgovskega in obrtnega stanu. Večer je potekel v prijetnem razpoloženju. Agilno društvo vodi g. Rado Polak.

Samomor v Hajdini.

V torek 15. tm. se je v svoji novi hiši pri postajališču v Hajdini obesil v trenutku duševne zmedenosti posestnik in gostilničar Ivan Pfeifer, star krog 50 let. Zapustil je ženo in hčerko, ki je pa že poročena.

Zahvala moške podružnice CMD v Mariboru.

Na našo pobudo, da se ob celi severni meji letos na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda zažgo kresovi kot viden znak, da bedimo in da pazno motrimo nemške plebiscitne proslave v Avstriji, se je odzvala cela meja v zelo razveseljivem obsegu. Ves Kozjak je žarel v kresovih in celo Pohorje od Velike kope do Sv. Bolfenka, po Slov. goricah tja notri do Vurberka in Ptuja, goreli so pa kresovi tudi na Urški gori, Peci in drugod. Veličasten je bil kres g. inž. Pahernika na Veliki kopi, najvztrajnejši pa (od 21. do 1. ure jutraj) oni na Plaču. Za kresove krog Maribora so prostovoljno prispevali po zbiratelju g. Fr. Majer-ju: po 100 Din Posojilnica Maribor, Ljubljanska kreditna banka podruž. Maribor, Podružnica Zadružne gospodarske banke, Podružnica Prve hrvatske št. d. v Mariboru; po 50 Din Fr. Majer, dr. Ferdo Lašič, Pinter-Lenard, Marko Rosner, Močivnik in Ogrizek, Miloš Oset; po 30 Din Karol Jančič, Drago Roglič; po 20 Din Anton Poš, Jakob Lah, Anton Paš, Ivan Trpin, Drago Rosina, Macun, Br. Mejovšek, Srečko Pihlar; po 10 Din Franjo Bureš, skupaj 1.030 Din. — Vsem, znanim in neznanim, ki ste na kakoršnikoli način pripomogli k tej lepi narodni in državni manifestaciji, ki je močnopolzga našo zavest ob meji, izreka Moška podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Mariboru najiskrenejšo zahvalo. — Dr. Lašič, blagajnik.

Premiranje kónj v Sv. Lenartu v Slov. gor.

se je vršilo 15. tm. in pokazalo, da se v tem okraju material od leta do leta boljša. Letos je bilo prignanih 55 glav, kljub slabemu vremenu. Kvaliteta je bila izborna. Izplačalo se je 39 konjem 4720 Din nagrad. 2000 Din je prispevala banovina, 1725 Din konjerejska podružnica Sv. Lenart, ostanek je kreditiral sreski kmetijski odbor. Dobili so nagrade: v prvi skupini (za kobile z žrebetom) prvo darilo Jakob Senekovič iz Pesnice 500 Din, v drugi skupini (za 3 do 4letne žrebice) Matija Vračič iz Senarske za 2 žrebice 500 Din, v tretji skupini (za 2letne žrebice) Jakob Purgaj iz Jurjevskega dola 250 Din, v četrti skupini (za enoletne žrebice) Franc Pihler iz Verjan 200 Din, v peti skupini (za mlade žrebčke) Liza Kuri iz Verjan 100 Din. Poleg tega so dobili prvi štirje tudi častne diplome. Premiranje se je vršilo pod vodstvom predsednika konjerejskega društva g. Lovra Petovarja ter zastopnikov banske uprave.

Konjsko premiranje v Ptuj

dne 16. tm. je pokazalo kvalitativni napredek konjereje v ptujskem okraju, prigon pa je napram lanskemu letu kljub lepemu vremenu zelo nazadoval, zakaj 43 glav za tako velik sodni okraj je malo. Izplačalo se je 40 konjem 6600 Din nagrad. K temu je prispevala banska uprava 5100 Din, ostanek je kreditiral sreski kmetijski odbor. Prve premije so dobili: v prvi skupini (kobile z žrebeti) Franc Zupančič iz Slovenjvsi za dve žrebčnici 500 Din, v drugi skupini (za 3letne žrebice) Jakob Toplak iz Mostov 300 Din, v tretji skupini (za 2letne žrebčke) Fr. Čeh iz Spuhle 300 Din, v četrti skupini (za 1letne žrebčke) Janez Procenjak iz Spuhle 250 Din in v peti skupini (za dveletne žrebce) Janez Šegula iz Hlaponca 200 Din. Vsi so prejeli tudi še za izredno lepe živali častne diplome.

Premiranje konj v Ormožu

se vrši danes 17. tm.

Obmejni promet v Mariboru v mesecu juniju.

Tekom julija tl. je od 15.024 oseb, ki so prišle preko naše severne meje v Jugoslavijo prišlo preko Maribora 11.559, od teh 3500 Jugoslovancev, 4329 Avstrijcev, 2547 Čehoslovakov, 589 Nemcev in 594 podanikov drugih držav. Ostali so prišli preko Št. Ilja (2005), Cmureka (135), Dravograda (491), Prevalja (620) in Radgone (214). Odpotovalo jih je iz Jugoslavije na severni meji 14.430, od teh 11.133 preko Maribora (4257 Jugoslovancev, 3597 Avstrijcev, 1879 Čehoslovakov, 588 Nemcev in 842 podanikov drugih držav), 1808 preko Št. Ilja, 73 preko Cmureka, 505 preko Dravograda, 784 preko Prevalja, 128 preko Radgone in 69 preko Hodoša.

Idila v razburkani pokrajini

OPOJNE KRASOTE BAŠKEGA JEZERA PRI BELJAKU. — V KLASIČNI ZEM-
LJI KOROŠKE NARODNE PESMI.

To je Baško jezero v deželi Koroški; kajti pokrajina, v kateri leži, to je Gornji Rož, pa tudi ostala Koroška, koder biva slovinci, je po umetno ustvarjenem vrvenju in življenju, po strastnem agitiranju in hujkanju brata proti bratu, hiše proti sosedni hiši, vasi proti vasi in sosesčini podobna od najnevarnejših viharjev razburkanemu, razlutenemu morju, kojega srditi valovi groze potopiti ladjico, ki nosi naše nesrečne koroške brate. Slovenški rod na Koroškem so znali sovražniki vsega, kar je slovansko, razdvojiti v dva tabora. Najnižkotnejše laži, obrekovanja in podtikanja, namigavanja in sumničenja netijo noč in dan strasti v dušah zapehianih narodnih odpadnikov v taki meri, da je že nastala ona tema, ki ne zna več ločiti pravice od krivice, ne več morale od nemorale, ne več večnih etičnih načel od propalosti in izgubljenosti. Kar je vsakemu evropskemu narodu najsvetejše, narodni čut in dejanska ljubezen do lastnega naroda, to je v tej pokrajini in v tej deželi greh in izdajstvo. Narodno odpadništvo in narodno izdajstvo, ki že od grškega Efilja'ta sem velja vsem civiliziranim narodom kot največja sramota, povzdigujejo v tej razdraženi pokrajini kot junaštvo do zvezd in do nebes. Ker pa se večno veljavna načela od nobene zemeljske sile ne dajo zatreti, zato ta nečasten boj v tej nesrečni deželi, odtod ono razburkano življenje, ki gre sedaj preko teh lepih planin in dolin.

Sredi te razburkane pokrajine mirno, mило in pokojno gleda preko nebotičnih gora proti sinjemu nebu Baško jezero, tako lepo in ljubko, kakor da bi ga bil Vsemogočni ustvaril tedaj, ko je bil ves njegov obraz en sam slaček nasmeh, poln krasote in divote. Jezerski sinje-modri valovi, skozi ktere se ozira radovedno v novi svet kakor lepo oko nedolžnega dekleta, se usipava zibljejo okoli nizkih bregov okroglega jezerskega otoka in se zlivajo z rahlim, tajinstvenim šelestenjem njegovih starih bukev, črnih borov, jelk in smrek v melodijozno, milodonečo koroško pesem, ki se glasi in doni v okoliščini do Beljaka, do Vrbskega jezera in pred vrata nemirnega Celovca noč in dan, kakor da bi nič ne vedela o neprikladnem hršču in trušču, ki ga čuješ kaj neprijetno zdaj tu zdaj tam po dolini. Kajti pokrajina, sredi ktere spi Baško jezero, preko in mimo borovih gozdov tja do Podgrada in St. Jakoba, je klasična zemlja narodne poezije in obenem zibelka najlepše narodne pesmi koroških Slovincov. Mladi kaplan Gregor Mateznik*) je iz St. Jakoba tod mimo hodil obiskovat svoje stariše v bližnji Bači in njegovo pesem, sedaj po celi Jugoslaviji znano, tudi na otoku Baškega jezera, pod vaško lipo sosednih vasi, v Bačah, v Ločah, na Brdu, na Brnici, v Dobrovljah, pa povsod na Koroškem, kjer še gori sveti ogenj ljubezni do slovenskega naroda, nekoliko pritajeno še čuješ:

»Tam za gmajnico,

Tam čez jizaro . . .«

Lepe vijugaste steze, prave koroške »stezice«, vodijo v gozdnem hladu sem in tja, da ti ni treba vprašati: »Kje so tiste stezice?« Kmalu te pripeljejo do prijaznega hotela ob jezerskem bregu, z lepim zelenim vrtom, s solnčnim kopališčem in pristajališčem za čolne. Tu ni nobenega prahu, ker daleč naokoli ni nobenega industrijskega podjetja. Samo gozd in zopet gozd, in sicer borov gozd, ki širi najprijetnejši vonj in polni pljuča z najučinkovitejšim zdravilom. Sanjava, za misljena se ti zdi slika, ki jo imaš pred sabo, da se sam zamisliš v svoje sanje. Pa ko dvigneš svoj pogled, štrle pred tabo visoko proti nebu na jugu skalnata Jepa (2143 m), na zapadu za Beljakom Dobrač (2166 m), Rigi cele Koroške, na severu pa podolgovati hrbet Grlice (1909 m), koje vzpenjača, »Kanzelbahn«, čaka, da dobi na našem Pohorju svojo mlajšo sestrico. Tam na levi strani jezera, otoku nasproti, široke, bele lise v borovju razodevajo, da se v jezero poizgublja

več hudournikov. Eden izmed njih se imenuje Borovnica. Najfinejši in najčistejši pesek, droben kakor morski pesek, prinaša z razdrtega pobočja strme Jepe in ga na dolgem in širokem progu, ki obsega kakih 400 m², odlaga tik pred jezerom, da se moreš, ko si se skopal v blažljivih jezerskih valovih, ob borovem gozdu solnčiti kakor na morski obali.

Solnce se nagiba k zatonu. Njegovi zadnji žarki žare izza podolgovatih Dobračevih obronkov gori na skalnate vrhove strme Jepe in Jepice. Tam gori nastane čarobno žarenje; spodaj že lega na borove gozdove, na otok in jezero prvi mrak. Z duhtečih travnikov med Bačami in Ločami se čuje v presledkih prepelica. Zibajoč se v čolnu po hladnih mirnih jezerskih vodah okoli otoka občuduješ to prekrasno idilo sredi nemirne, razburkane pokrajine in vse se ti zdi ena sama, velika uganka, kakor je ena sama velika uganka preteklost, sedanost in bodočnost naših bratov in sestra, ki bivajo v tej deželi. S hotelskega vrta slišiš otroke iz Beljaka peti nemške pesmi; z vrha pa, za katerim leže Loče, čuješ slovenski glas, slovensko pesem, ko postaneš pozoren, so že skoro celo pesem odpeli, sloveski fantje iz Loč; le zadnjo kitico še ujamesh:

»Hiša očina, ljuba mamicá,

Oh ko bi najdov še kdaj obá.

Al' ne najdem več mojih starišóv;

Jaz le koj otožen grem domóv.

Dr. Fr. Mišič.

Barve — znak žalovanja

V Evropi se v znak žalovanja rabi črna barva, ki predstavlja izgubo svetlobe, življenja in njegovih radosti. Na Kitajskem je žalna barva — bela, ker predstavlja čistost pokojnikovega življenja. Pri Egipčanih je barva žalosti temno-rumena kakor barva ovenelega lista. Prebivalci Sirije se oblačijo v znak žalovanja v modre obleke, da na ta način pokažejo, da je šel pokojnik v modra nebesa. Abesinci pa so izbrali za žalno barvo — sivo, ker je siva tudi zemlja, na katero se človek po njihovi veri zopet povrne.

Stoletnica tricolore.

Med praznovanjem o priliki stoletnice francoske revolucije iz l. 1830 bodo posvetili Francozi ta mesec del sporeda tudi istočasnemu stoletnemu jubileju svoje trobojnice kot državne zastave. Pravi pričetki modro-belo-rdeče trobojnice so se pojavili sicer že v času velike revolucije, toda so se kasneje povrnili kralji k svoji beli zastavi z lilijinim cvetom, kateri znak je končno in brezpogojno odpravila šele revolucija pred sto leti.

Krožni polet ob rumunski državni meji
sta napravila rumunska pilota — kapetana Rusescu in Jacobescu, uslužbena pri 4. letalskem polku Rumunije. Na vsej 1900 km dolgi progi nista letalca niti enkrat pristala. Posluževala sta se avijona znamke Breguet, s katerim sta startala na letališču Pipera pri Bukarešti v ponedeljek ob 5. jutraj in prav tam pristala istega dne ob 16. Rumunska državna meja je torej za enkrat »dolga« 11 ur avijon ske vožnje.

Izginoli princ.

Rumunski princ Konstantin I. se je vozil v soboto zvečer z avtomobilom po nekem mostu preko reke Alute, ki izvira pri Sibinju in se izliva pri Turnu Magurele v Dunav. Po krivdi šoferja pa je avto zdrsil v valove in zginil. Šofirja so potegnili mrtvega iz Alute, o princu pa je zginila vsaka sled.

Človek in stroji.

V bolgarskih tobačnih tvornicah so tekom zadnjega časa uvedli nove stroje in na stotine delavcev je zopet brez posla. V mnogih tovarnah je prišlo radi tega do kravalov in spopadov ter v zvezi s tem do aretacij. Zveza bolgarskih obrtnikov je sklenila, zahtevati od vlade, da se ti stroji ne uporabljajo, ker bo sicer 30.000 delavcev in 1500 strokovnih moči brez posla.

U Trenčianskih Toplicah ob izbruhu vojne

Ob 16. obletnici izbruha svetovne vojne je »Slovenska politika« objavila zanimivo reminiscenco o ruskih gostih, ki so v onih kritičnih dneh bili na Slovaškem, zlasti v Trenčianskih Toplicah, kar je takrat spadalo še pod Ogrsko. V slovaška kopališča — Trenčianske Toplice in Pieštjanj so radi prihajali ruski plemiči in drugi odličniki v oni predvojni dobi, in tudi l. 1914 je bilo tam mnogo gostov iz vrst ruske aristokracije in visokih dostojanstvenikov. Zanimivo je, da je prispela v Trenčianske Toplice takrat tudi žena ruskega generala Brusilova, ki je v veliki vojni igral eno najvažnejših vlog. Ta mala podrobnost je vsekakor zanimiv prispevek k vprašanju o vojni krivdi, ker je iz nje jasno razvidno, da niti general Brusilov, mož, ki je gotovo bil dobro informiran, ni računal z izbruhom vojne, na katero njegova domovina tudi ni bila pripravljena in v katero je vstopila le, da ubrani bratske slovanske narode nevarnosti, ki jim je grozila od nemško-avstrijsko-madžarskega orožja. Gospa Brusilova seveda takrat ni ostala dolgo v Trenčianskih Toplicah, vojni oblak, ki se je blizal, jo je prisilil k naglemu povratku v Rusijo. Toda nekaterim ruskim gostom se ni tako mudilo, kakor njej. Mnogi ruski plemiči niso verjeli v vojno še niti takrat, ko je že bila dejstvo in so bili presenečeni. Povratek v Rusijo jim je bil onemogočen in uprava Trenčianskih Toplic ima še danes nanje spomin: v nadi, da bodo po končani vojni povrnili, jim je dala večja posojila. Ker je pa boljševiska revolucija uničila imetje ruskih plemičev, je tudi kopališka uprava Trenčianskih Toplic ob svoj denar.

Ursta avijonskih nesreč

Poslednje dni beleži letalska nezgodna kronika celo vrsto nesreč. Na letališču Staaken v Braunschweigu je doletela težka nezgoda nemškega pilota načelnika Hermana Steindorfa, ki je preizkušal novo letalo. Avion je nenadoma strmoglavil na tla in pokopal pod seboj prijubljene vodjo civilne letalske šole. Steindorf je težko ranjen, novi avijon pa dočela razbit. — V Curtisfieldu v Združenih državah Severne Amerike so imeli nočno letalsko prireditve. Sredi največjega navdušenja občinstva nad akrobacijami letalcev je padlo neko letalo med gledalce in usmrtilo dvoje oseb. Nesreča je povzročila tolikšno razburjenje, da so pričeli udeleženci prireditve dirjati kot brez uma s tribun in so pri tem poškodovali celo vrsto oseb.

O križih in težavah letalskega stanu javljajo tudi iz Britske Indije. V nedeljo je bila odposlana iz mesta Prome ob Bengalskem zalivu rešilna odprava, da poišče ponesrečena angleška letalca Cooka in Maahwesa, ki sta hotela brez pristanika poleteti iz Anglije v Avstralijo, pa ju je letalo prevarilo baš nad indijsko džunglo in jima odpovedalo poslušnost. Odprava je res našla Maahwesa popolnoma izčrpanega, ko je užival gostoljubnost nek-kih seljakov, potem ko je celih sedem dni blodil po samotni brezkončni džungli. Cook pa je bil pri padcu tako poškodovan, da se ni mogel ganiti z mesta in bo prišla rešilna odprava zanj najbrž prepozno.

Modernizirana tehnika beračenja

Berlinski listi poročajo slučaj, ki dokazuje, da so temeljne misli racionalizacije prodrle že tudi v vrste beračev: Te dni se je pripeljala v Königswusterhausen pri Berlinu na motorju trojica: dva moža in žena. V gostilni so si naročili belo kavo, pecivo in surovo maslo. Ko so se tako okrepčali tudi še s pivom, sta odšla moža po občini — beračit. Po kakih treh urah sta delo opravila in prinesla polno živil, starih oblek in denarja. Še enkrat so dobro založili, se vsedli na motor in odšli v sosedno občino Mittenwald. Tam se je ponovilo isto, samo da je zasluzila tudi še žena, ki je prerokovala radovednim ženskam iz kart. Hoteli so akcijo nadaljevati še v daljnih občinah krog Berlina, pa jim je policija zmešala račune in jih aretirala.

Sport

Juniorske pokalne tekme

SK Ilirija prireja od leta 1925. dalje vsako leto pokalni turnir za juniorska moštva. Prvi, leta 1925 razpisani pokal so si že v letu 1927. definitivno priborili juniorji Ilirije kot zmagovalci v letih 1925-26-27. Predlani je bil razpisan zato nov prehodni pokal, ki so si ga isto leto in ponovno lani zopet osvojili juniorji Ilirije, obakrat v trdi borbi z mariborskimi klubom ISSK Mariborom oz. SK Železničar. Število sodelujočih moštev je vsako leto večje. Letos bo tekmovalo za pokal celo 18 moštev, in sicer iz Ljubljane, Celja in Maribora. Prve tekme se bodo odigrale v Mariboru v nedeljo, dne 27. julija. MO bo izžrebal nasprotnike, ki bodo medsebojno igrali po pokalnem sistemu. Zmagovalec odigra potem finale z zmagovalcem Ljubljane v Ljubljani.

Juniorski lahkootletski miting v Ljubljani.

SK Ilirija priredi dne 19. julija na svojem igrišču propagandni juniorski miting za dame. Pravico starta imajo verificirane in neverificirane članice klubov članov JLAS-a, rojene v letu 1913 ali kasneje. Program tekmovanja obsega sledeče discipline: tek 60 m, met kroglice, tek 100 m, skok v višino z zaletom, met kopja, met diska, tek čez zapreke 80 m, skok v daljavo z zaletom in štafeta 4×60 m.

Velika mednarodna regata na Bledu.

V soboto in nedeljo se bodo vršile na Blejskem jezeru pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije velike veslaške tekme. Program obsega prvenstvo Jugoslavije in mednarodne veslaške tekme. Sodelujejo poleg naših najboljših klubov tudi renomirani veslaški klubi iz inozemstva. Tekmovalna proga meri 1900 m.

Tour de France.

V deseti etapi, ki je vodila od Luchonxa do Perpignana, je bil prvi Francoz Techissier, ki je prevozil 322 km dolgo progo v času 11:57:18 urah. Sledili so mu Francozi Loducy, Magne in Bondel. Po narodnosti je francoski team še vedno na prvem mestu z 228:50:02 urami, dočim je Belgija napredovala na drugo mesto ter tako prehitela Italijo. Na tretjem mestu je še vedno Nemčija, ki ji sledi Španija.

Tekmovanje za državno prvenstvo.

Prvo kolo za državno prvenstvo v nogometu se odigra v nedeljo, dne 13. avgusta, in sicer se srečajo BSK z Jugoslavijo, Hajduk s Slavijo (Sarajevo) in Concordia s Slavijo (Osijek). V drugem kolu se srečajo Concordia s Slavijo (Sarajevo), Hajduk s Slavijo (Osijek) in BSK z Jugoslavijo.

SK Železničar—SK Rapid.

V nedeljo, dne 20. tm. se bo odigrala na Rapidovem igrišču prijateljska nogometna tekma med Železničarjem in Rapidom. V predtekmi se srečata moštvi old boys GAK (Gradec) in old boys Rapida. Predpoldne se bo vršila prijateljska tekma rezerv Železničarja in Rapida.

60. obletnica francosko-nemške vojne.

Dne 13. tm. je preteklo 60 let, kar se je vršil zgodovinski razgovor med nemškim cesarjem Viljemom I. in francoskim poslanikom na trgu kopališča Ems. Dne 19. julija 1870 je sledila napoved vojne, ki je končala s porazom Francije in odstopom Alzacije in Lotaringije Nemčiji. Šele svetovna vojna je obe te dve provinci združila zopet s Francijo.

Mednarodni evropski krožni polet 1930

na progi Berlin - London - Pariz - Madrid - Lyon - Bern - Dunaj - Praga - Varšava - Berlin se bo pričel 20. tm. in bo končal krog 30. tm. Udeleževalo se ga bo 97 letalcev.

Panbalkanska konferenca.

Na Grškem se vrše velike priprave za panbalkansko konferenco, ki bo od 5. do 12. oktobra v Atenah. Pod vodstvom Aleksandra Papanastasia izdeluje posebna komisija program za svečan sprejem gostov in prireditev velike narodne razstave. Tudi namerava razpisati nagrado za najboljšo panbalkansko himno.

*) tako se je glasilo prvotno družinsko ime »Einspielerjev«, ki je dobesedni prevod slov. »Maternika«! — Op. pisca.

M. Čapek - Chodš

Jindri

Roman. — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

»Le počasi s to flinto! To vendar ne gre kar tako maglo: fanta daj sem, ko sem ga redil skoraj do enajstega leta!«

»Prisegam vam, da se ga ne dotaknete več!« je rekel Pavák tako odločno, da je nasprotnik za nekaj hipov utihnil.

»To bomo še videli,« je momljala potem, »saj so na svetu menda tudi še kake sodnije.«

Zdaj so že vsi trije korakali od reke navzgor proti hišam.

Jindra starejši je peljal Jindro mlajšega za roko, in čutil je v pesti, kako se mali dečkovi prsti iz nje izvijajo.

Zdajci se ustavijo in mali Jindra je ogovoril velikega takole:

»Pa kje ste bili tako dolgo?«

Ko bi se bil Jindřich Pavák sina nadejal, bi ne bil niti v snu pričakoval, da se bodo takole glasile njegove prve besede. Ampak že izgovorjene, so se mu zdele kar najbolj naravne.

»Bil sem daleč odtod in nisem vedel zate niti, da si na svetu,« je odgovoril pokorno Pavák, kajti njegov sin je imel pravico, da je takole vprašal.

»Pa kje, da, tako daleč?« je nadaljeval deček trdovratno.

»Za mnogimi morji... V Indiji...« je odgovoril Jindřich svojemu preiskovalnemu sodniku.

»V Prednji ali Zadnji?«

Angleški otrok bi ne bil drugače vprašal, pri praškem se je Pavák začudil.

»V Prednji,« je rekel.

»To je nekoliko bliže,« je rekel mali Jindra večše kakor učenec, ki ne hodi zaman v meščansko šolo.

Neboječnost, hladna stvarnost, s katero je obravnaval tako pretresljivo zadevo, kakor je srečanje z očetom, je presenečala Paváka, on sam je od bojzani jedva govoril.

Tu se je zgodilo nekaj prav malenkostnega, a pomenljivejšega od vseh besed. Malemu se je namreč posrečilo, da je naglo iztrgal prste iz očetove pesti, in ko je Pavák posegel po njih, je zgrabil Jindra z drobnoro roko dva očetova prsta in ju je trdno stisnil...

»Jaz sem dobro vedel, da pridete,« je izpregovoril mali Jindra za ton nižje. »Prišli ste še prav, da me ne bi ubil,« je pristavil brez ozira na to, da je tretji to slišal, in dvignivši oči k očetu — to so bile otožno meglene oči Boženke Nekuševe — je vprašal:

»Ali imate tudi jermen z zapono?«

To je rekel kar tako porogljivo, zlomiselnost za ušesa onega tretjega, ki ga je vidno strašno sovražil, toda njegov oče je razumel neizrekljivo trpkost teh besed.

Bilo mu je, kakor da bi moral poklekati k temu otroku in poprositi, ali ga sme poljubljati.

Niti eden niti drugi se ni brigal za zmerjajočega in preklinjajočega starca.

»Nihče se te več ne dotakne, ubil bi vsakogar, kdor bi se te dotaknil!« je rekel Jindřich Jindri.

Bilo je v njegovem glasu nekaj, kar je ganilo Jindro, da je izjavil:

»Vesel sem, da ste tukaj!«

Vendar pa je rekel to čisto nič vznosito, tako da je bilo Jindřicha skoro sram zaradi svojega melodramatičnega domisleka.

Obvladal ga je občutek neke premoči tegale otroka, pred katerim se je kazal krivega in ki se je menda tudi zavedal njegove krivde in svoje premoči, ki je izvirala iz one krivde.

Najrazličnejši vtisi so se tu navalili na Jindřicha Paváka v nekoliko kratkih minutah. Imel jih je polno glavo, ni jih mogel niti okusiti, kaj šele pošteno užiti, to je moral odložiti na mirnejši čas. Najogromnejši izmed njih je bil ta, da je našel sina, o katerem še slutil ni, da se je to zgodilo prvi dan njegove vrnitve v Prago, v trenutku, ko naj bi pogled na Hradčane v njem prebudil spomin na dogodke, ki so bili pokopani v njegovi pozabljivosti brez gomile, tako da ni bilo niti znano, kje kateri leži.

Spoznava sina, s katerim ni slutil, po čudnem znamenju grotesknega imena njegove matere, izve, da je mrtva, da je najbrže umrla v najžalostnejših okoliščinah. Njena podoba mu je vstala iz pozabljenja s strašno vernostjo, kakor visoko na nebesnem obloku, kakor vidimo to na znanih slikah o prikazni čudovite podobe čudotvornih madon v oblakih ravno tam, kjer je zadaj stala pred trenutkom slika Hradčanov.

Iz teh višin gleda v belem klobučku s plapolajočimi trakovi za njima, z žalostnimi očmi, a na njenem breskvovem ličku je zaigral usmev v bežni jamici, ki se ni pomudil nikoli niti kratko sekundo.

Mrtva...

Šli so vsi trije od reke proti hišam na nabrežju,

Jindřich z Jindro naprej in pred njima so capljali dečki, oznanjujoč kričé celemu Františku:

»Nekuševemu Jindri se je vrnil oče iz Indije.«

Sam sebi se je zdel Jindřich Pavák najmanjši od vseh treh.

»Dovolite, gospodi!« je zagodrnjal za njim Jindrov oči, »da bi mi vzeli fanta kar tako meni nič tebi nič, brez nagrade, saj me je vendar ta otrok tudi nekaj veljal, prehrana in tu pa tam in končno to stvar je treba policijsko ugotoviti, kdo ste vi prav za prav in ali so vaše trditve resnične — da bi tako še — no ja!«

Govoril je z grozečim, bučnim naglasom ljudi svoje vrste, kakor se začenjajo težki osebni spori.

»Tiho!« ga je prerušil Pavák. »Poravnaj se z nami, da boste zadovoljni. Če bo treba, tudi na policijo, pogledamo si, prijatelj, pri tej priliki na kožo. V vsakem primeru dobite toliko, da se boste lahko zalili s piščalco, ki smrdi iz vas, to je itak vaša neodvrtljiva usoda.«

To je bil brez dvoma ton, s kakršnim se mora na takega propalega človeka.

»Oho! Pozor, pravim!« je krotko rental Jindrov oči. »Le nič ne očitati; če bi si začeli očitati, kdo ve, kako bi danes končali. Če ga pijem, je tega kriv poklic, žebjarstvo nosi to samo po sebi. Zato nas je danes že tako malo, nas žebjarjev... Ja,« je zasuknil naglo govor, »to bi ne bilo nič težkega, če oče deset let nič ne ve o sinčku in se potem vrne in vpraša tega, ki mu je delal očeta, bogve, ali ga nisi udaril, bogve, ali si mu kakšno prisolil? Če mu v tem kot oče popustite, boste slabo naleteli.«

Na te besede Jindřich Pavák ni vedel odgovora.

Bolestno se je čutil krivega. Njegova vest je plakala, kakor da se je pravkar rodila, in ni je bilo s čim potolažiti.

Ko ga je mati peljala s Češkega, je vendar vedel, v čem zapašča Boženko Nekuševo, in najsi je pozabil takoj na Boženko, vendar ni bilo za celih deset let niti minute, da bi se bil spomnil na to, da se ji porodi otrok, da se je porodil in da morda živi.

Spomin na svojo praško historijo je zaveseljal s krasno Mabel, udušil z njo v klubih pri čaju fasciniran po njenih prekrasnih belih ramenih, in na prvem izprehodu po njenih ulicah zakričel v tolpi pobalinov njeno ime kot psovko in ta, ki mu je veljala, je njegov izgubljeni sin.

Ne — ampak sin, ki ga ni iskal...

On pa je izgubljen oče, njegova skrb bo, da vzame nase vso krivdo in zadosti zanjo z največjo pokoro.

Fotomaterij kupujejo pri strokovnjaku.
Dospeli novi aparati in potrebščine.
100 gaslicht-kart od 30 Din naprej. —
Fotomeyer, Gosposka 39. 1935

Kupim tako!
razno pohištvo, nihhalno uro, šivalni stroj, moške obleke, čevlje, damsko kolo. Plačam v gotovini. Pismene ponudbe na M. Makor, Maribor, Ruška cesta 35. 2038

Domana
(divan), lepa, Din 430 in bela kuhinjska kredenca ceneno na prodaj. Zidovska ulica 4. 2037

Členko
sprejme takoj strojna pletarna Golob, Orožnova ulica 6. 2036

Stanovanje
dveh sob oddam s 1. avgustom. Naslov v upravi lista. 2034

Mlajši trgovski pomočnik
išče službo v trgovini mešanega blaga. Zmožen slovenskega in nemškega jezika. Nastopi s 1. avgustom. Naslov v upravi lista. 2033

Odvetnik
v Mariboru sprejme v službo izvečbano odvetniško uradnico, ki vodi pisarniške posle samostojno in je perfektna strojepiska ter obvlada popolnoma stenografijo. Ponudbe pod »Odvetniška uradnica« na upravo »Večernika«. 2030

Dobro ohranjena okna,
vrata, kavarniško blagajno, obešalnike itd. prodam, Meljska cesta 12. 2041

Večje krasno stanovanje
v sredini mesta oddam s 1. avgustom. Obstoji iz treh sob, kopalne sobe, sobe za služkinjo ter vseh ostalih pritliklin. Vprašati pri Upravi hiš Pokojniškega zavoda za nameščenice v Mariboru od 18. do 19. ure dnevno. 2028

Iščem
1 do 2 sobno stanovanje. Plačam točno. Zalokar, Smoletova ulica 8. 2029

Stanovanje
sobo in kuhinjo, iščem. Cenj. ponudbe pod »Mir« na upravo. 2033

Lepo mehlovano sobo
nasproti parka s separiranim vhodom oddam boljši osebi. Naslov v upravi lista. 2023

Prodaj čebele,
7 družin in več praznični panjev in krasen paviljon za 9 družin. Ivan Pirc, Maribor, Betnavska cesta 1. 2026

Izredna prilika za nakup moškega perila

v tovarni perila Maks Duriava & Co. Maribor, Gregorčičeva ulica 24

kjer so še vedno v zalogi velike količine različnega perila, kakor:

Srajce iz celirja in kombinirane z dvema ovratnikoma ter dvojnimi manšeti po Din 36.—, 46.—, 52.— in 58.—;

Bele srajce in srajce k fraku do najfinije vrste od Din 40.— naprej; Srajce iz popelina, panama-srajce in nočne srajce najfinijih vrst in vseh velikosti;

Spodnje hlače, dolge in kratke, iz gradla, kepra ter šifona; pižame moške, ženske in otroške od Din 100.— naprej; ovratniki mehki, poltrdi in trdi, najfinjšega lastnega izdelka.

Naročila po meri se izvršijo v 24 urah. Blago je prvovrstno in so cene z ozirom na to, da je treba vso zalogo v najkrajšem času vnovčiti, najnižje. 2040

Perfektno šiviljo

ki je samostojna v krojenju in vezenju na šivalnem stroju, išče svetovna tvrdka. Nastop takoj. Ponudbe naj se naslovijo na upravo »Večernika« pod »Marljivost«.

Vinotoč

Stajerske hranilnice v Košakih — Pekel

otvorjen 1978

Kvalitetna vina po nizkih cenah.

Zastopnika

za mariborsko stran dravske banovine sprejme takoj tvornica keksov. Ponudbe pod: Specialitete na reklamno podjetje Reklam Rozman, Ljubljana, Miklošičeva ulica 6. 2016

Juristi pozor!

Izšla sta Zbirke zakonov snopič 40 in 41:

Konkurzni zakon Din 36.—, vezan v platno Din 48.—.

Zakon o ustroju vojske Din 50.—, vezan v platno Din 62.—.

Naročite jih takoj pri

Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova 13.